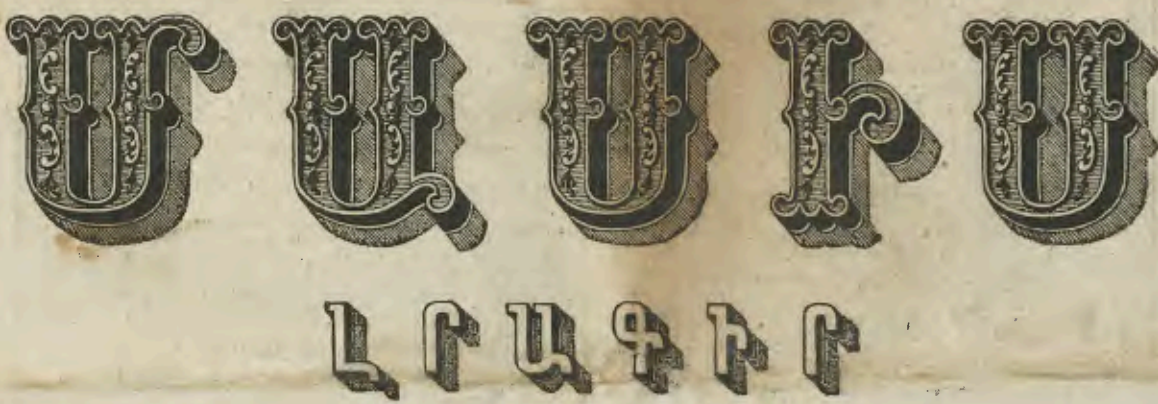

Տարեկան գինն է . . . 120 դր.
Վեցամսեայ . . . 65 "
Եռամսեայ . . . 35 "
Մէկ ծանուցումը տողին 40 փարս է :
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Ստորագրութիւնները ամեն ամիսն 1 րո
նա 16 րո կը սկսին :

Գործս երկուսից քաղցրեւորն ծանուց
ճախը ամեն մէկ թիւին համար 20
փարս է :
Կարգը պէտքերեւոյ նամակ կամ նոր
եւ իցէ դրութիւն, խմբագրին պիտի
ուղղուի . եւ ասանց ծանուցն ճախ
քը խրկուին փայ է :

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 14 ԱՊՐԵԼ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

Սկիզբնայի դեպքանական ժողովը լատ. ապրիլ 9 ին նորէն բացվեցաւ : Վաղղեայ արտաքին գործոց պաշտօնեայ Պ. Տրուէն տը Լիւիս եւ Բ. Դրան լիազօր երեսփոխան բարձրապատիւ Լըվ փաշան աս ժողովին ներկայ գտնուելով՝ իրենց դեպքանական թուղթերը ցուցուցին եւ իրենց լիազօր իշխանութիւնը ծանուցուցին : Բայց սրովհետեւ Ռուսիոյ դեպքաններուն խեղճութեամբ քննարկելէ քանից նոր հրամանները գեւ. չէին հասած, ժողովը չկրցաւ խորհրդակցութիւն ընել, եւ հետեւաբար մէկ ժամէն արձակվեցաւ :

Գերմանական լրագրիւններէն աղէկ տեղեկութիւն ունեցողները՝ դեպքանական խօսակցութեանց յաջողութիւն յոյսերնին կարած են : «Ստոյգ է, կ'ըսէ գերմանական Պրէսսէ-ը լրագիրը, որ մինչեւ հիմա դեպքանական խօսակցութիւնները չյաջողեցան, եւ նորէն սկսիլը արեւմտեան տէրութեանց կողմէն վերջին փորձ մը համարուէ է՝ զիւրաւորապէս Լատարիոյ նկատմամբ եղած : Պ. Տրուէն տը Լիւիս՝ թերեւս աւելի մեղմ առաջարկութիւններ բերած է հետը, բայց աս մեղմութիւնը ձեւին վրայ կրնայ ըլլալ եւ ոչ իմաստին վրայ : Վաղղեայ ու Լեւոնիս կ'ուզեն՝ անգամ մըն ալ Եւրոպայի ցուցնել, որ իրենք պատերազմ ընելու փափաք չունին, եւ ասանկով վերջին անգամ Լատարիոյ բաղձանքը կատարած կ'ըլլան : որովհետեւ Լատարիոյ տէրութիւնը խօսք տուած է, որ դեպքանականութիւնը չյաջողենէ՝ ինքն ալ պատերազմին մասնակից պիտի ըլլայ :»

ԳԵՐԵՍԵՆ ԵԿԱԾ ԼՈՒՐԵՐ

Գրքըմէն եկած լուրերը մինչեւ ապրիլ 9 կը հասնին :

Ռուսականութիւնը անդադար կը շարունակէ վերջին աստիճան սաստկութեամբ : Ռուսները քանի մը անգամ ուժգին յարձակումներ ըրեր են կորսնցողեցած դիրքերնին առնելու, բայց մեծ կորուստով եւ քաշվելու ստիպվել են : Վաշնակիցները նոր մարտիկներ կը շնչեն ռուսաց ձեռքէն առնելու գիւղերը, որ Վատանթիւնայի բերդին առջեւ ռուսներուն ունեցած մարտիկները քովմտի գտնուին : Եւ մարտիկներուն երկուքը արդէն մարեր են :

Լըվ կողմը ռուսաց երկու գլխաւորները զրկելէ կործանածի պէս են եղեր :

Վաղղեայեց ընտանիքն զինուորական ճարտարապետաց ընդհանուր հրամանա-

տար Պիզօ զօրապետը որ մարտ 30 ին ուր անդղիացեոց մարտիկներուն մէջ զինուորական միակնքէն զարնովը էր, ամիսս 3 ին մեռեր եւ հետեւեալ օրը իր աստիճանին արժանի պատուով թաղվել է : Վաշնակից զօրապետը, Լորտ Ռակլան եւ բարձրապատիւ Լոմէր փաշան այս յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելը են :

Ռուսականութեան սկսելէն ի վեր դաշնակից զօրաց զինուորական ճարտարապետաց գումարը ցաւալե կորուստներ ըրեր է :

Սէփաթորօլէ առջեւէն ապրիլ 7 թուով մայրաքաղաքիս ժողովը լրագրիւնները գրված նամակ մը հետեւեալ լուրերը կուտայ :

«Երբէն իմացած կըլլաք Պիզօ զօրապետին մահն ու թաղումը :

Պիզօ զօրապետէն զատ քանի մը զիւրաւոր հրամանատարներ ու սպայներ ալ մեռան ու վերաւորվեցան : Բայց թեւ պէտ մարդիկ կը մեռնին, այսու ամենայնիւ մեր աշխատութիւնները կը յառաջանան՝ արդարեւ ծանրութեամբ՝ բայց ապահով կերպով : Ռուսաց ստեպ եւ խիստ աղէկ ուղղված յարձակումներուն հակառակ մեր առած տեղերէն մատ մը չենք կորսնցնել : Սաստիկ կոիւններ եղան երկու անգամ ամիսս 2 րո 3 լուսնալու գիշերը : Երկու գունդ ռուսաց զօրք հետ զհետէ պաշարողներուն վրայ յարձակեցան, գերեզմանոցին կողմը կորսնցուցած դիրքերնին եւ առնելու համար, ուսկից մեր հրացանաւորները (չէշանէ-ձի) ռուսաց թնդանութեան գլխերուն մեծ փնտ կը հասցնեն : Եւ դուրս յարձակումները յառաջուց գուշակված էին : Թեպէտ մեծ էր, բայց մեր զօրքերն պանդուկ կերպով իրենց պարտքը կատարեցին : Աստուղի դիմադրութենէ մը ետեւ, թշնամին պարտաւորեցաւ եւ քաշվելու բաղանջով մեռեալ ու վիրաւոր թողելով : Արեւել չէ ճշդիւ հաշուել թշնամեաց կորուստը աս պատերազմին մէջ, ինչու որ ռուսներն իրենցմէ զարնվածներուն մէկ մասը հետեւին տարին :

Պատերազմը միշտ սաստիկ է Վայմի գլխին կողմը : Եւ տեղը յարձակում ընելու ամենակարեւոր կէտերէն մէկն է : Վրեակը խիստ գէշ վիճակի մէջ ինկած է : Երբէն մեր ռուսներէն սաստիկ ձեղքը տված էր՝ աւելի գէշ փնտ մըն ալ կըլլէր : Մեր աշխատաւորները աս գլխին քանի մը կանգուն մօտ հին պատի մը տակ կը ախան (լաղմ) փորել էին : Երբոր ականք բռնկուցին ու նետեցին, երկիրը անանկ ուժգին սարսեցաւ, որ գլխին մէկ պատը պաշարեալներուն վրայ փաւ, եւ շատ մարդ սպաննեց անոնցմէ :

Երբ ծանրով գետնին տակը տեղ տեղ ականներ շնկված են, որոնք նետ-

վելով խորունկ փոսեր կը բացվին, որոնց մէջ մեր աշխատաւորները պատառարկելով ապահովութեամբ կը յառաջանան : Եւ կերպով հիմա մինչեւ Վայմի գլխին տակը հարիւր երսուն մէթրօ երկայնութեամբ, տասն եւ մէկ մէթրօ լայնութեամբ եւ 7 մէթրօ խորութեամբ խրամ (խէնտէկ) մը բացված է, որուն մէջ մեր զօրքերը մտած շատ փնտ կը հասցնեն պաշարեալներուն : Ար կարծեմ որ շատ չանցնիր աս գլխակը մեր ձեռքը կանցնի :

Եւ զիշեր ռուսները փորձ փորձեցին գերեզմանոցը ձեռքերնուս առնելու, ուր մերոնք մարտիկներ հաստատեցին : Արեւել, որ աս գիւղին կորսնցնել շատ ծանր եղած է իրենց, ինչու որ աս անգամ աւելի մեծ բաղանջով գուրս յարձակեցան : Մեր զօրքերը պաշտպանողական դիրքի մէջ էին, եւ զարմանալի քաջութեամբ զանոնք քաղաքը քշեցին : Արջապէս ռուսները անյաջող են ձախ կողմը : Իրենց երեք կամ չորս գլխաւորները գրկելէ Վայմի գլխին շատ փնտ կը բաժնին :

Ռուսաց կողմանէ դիմադրութիւնը տեղ տեղ աւելի սաստիկ է : Անանչ Սար լալված գաղաթիւնամբութիւնները պաշտպանող ռուսաց զօրքերը կատաղաբար կը կռուին, այսու ամենայնիւ աս կէտին մեր գլխերը զգալի յառաջադիմութիւն ըրած են : Բիշ ժամանակին կարող պիտի ըլլանք քաղաքը երկու կողմէն միանգամայն զարնելու :

Եւ մեր մարդ հոս զբաղած է. հետեւեալ զօրքերը ռուսաց դուրս յարձակումները դիմելու ու ետ քշելու, փոսերը պահպանելու եւ հիւանդներն ու վիրաւորները կրելու : Զիւրաւորները փոխադրութիւն եւ հետազոտութիւն ընելու : Թնդանութեան գլխերը թնդանութեան լեցրնելու եւ նշան առնելու : զինուորական ճարտարները՝ ական բանալու եւ փոս փորելու : Եւ աստիճանին ալ չուզել անգործ կենալ :

Եւ մեր գիշեր շոգեհաւները ռուսաց բերդերուն կը մօտանան, եւ իրենց բոլոր թնդանութիւնները մէկէն արձակելով ետ կը դառնան : Եւ յանդուգն յարձակումներուն մէջ մինակ մէկ անգամ փնտ մը կրեցինք, ան ալ թեթեւ բան մըն է : Ռուսաց բերդերէն նետված ռուս մը անդղիացեոց Ալեքսեյ շոգեհաւին թմրուկները (տաւլուկապ) ծակից անցաւ :

Արիշ նամակի մը մէջ հետեւեալ լուրերը կը կարդանք :

«Վաշնի մը օրէ ի վեր հոս տեսնված գործունէութիւնը չիս կրնար երեւակայել : Երկաթուղին հազիւ կը բաւէ ռուսականութեան համար պէտք եղած ռուսները Պալաքալայի մթերանոցնէ-

րէն բանակը փոխադրելու : Վաղղեայի ներք երկու հարիւր եօթանասուն թիւն գանթ կը բանեցնեն, անդղիացիները հարիւր ութսուն եւ մէկ : Օսմանեոց բանակը Պալաքալայի բարձունքներուն վրայ հաստատված է, լորտ Ռակլանին բանակած տեղէն քիչ հեռու : Եւ կողմէն նայելով, Սէնէքը Լճէտ փաշային (կիւպտական) զօրքերը աջ կողմը կեցած են, Խամայիլ փաշային զօրքերը ձախ կողմը, եւ բարձրապատիւ Լոմէր փաշային անձամբ հրամայած զօրքերը մէջ տեղը : Լոմէր փաշային զօրքերը գերազանց զօրքեր են : Վաշնէր վրայ քաջութեամբ անուանի եղող զօրաց ընտիրները բերած է հետը, որոնք անխնայ եւ դիմացկուն զինուորներ են : Սէնէքը Լճէտ փաշային զօրքերն ալ խիստ աղէկ երեւոյթ ունին :»

Մայրաքաղաքիս Բե-Տ'Օ-Լե-ը լրագրին ապրիլ 5 թուով գրված նամակի մը մէջ հետեւեալ լուրերը կը կարդանք :

«Մեր թնդանութիւնները շարունակ կը ուրախանան ռուսաց ամրութիւնները . բայց մեր ռուսներէն անոնց հոգէ պատահելներուն կրած փնտը դիւրութեամբ նորոգվելուն, ստիպուած ենք վերջին աստիճան սաստկութեամբ ու անդադար պատերազմելու, որ կարեւոր արդիւնքներ ձեռք բերենք : Ռուսաց կրակը զգալի կերպով նուազելու վրայ է ամեն կողմէն : անանկ որ մենք ալ զարմանալով կը հարցնենք մէկ մէկու, թէ արեւօք թռչնամին տկարանալուն թէ խորամանկութեան է որ ասանկ պաղ կերպով մեղէ կը պատասխանէ : Եւ ստոյգ է, որ մեր կրակը անհակառակելի առաւելութիւն մը ունի Սէփաթորօլէ կրակին վրայ : Եւ մեն օրուան վերջը գիւղին է սկսնել, որ ռուսաց ամրութիւնները շատ փնտ կը բաժնին ու մերկաները քիչ : Եւ ըսածիս հաստատութիւն մըն ալ սա է, որ ուրմբ բախտութիւնը սկսելէն ի վեր աստիճանաւն քիչ մարդ կը վիրաւորվի կոր մեր աջ կողմը : Օտրնված զինուորներուն թիւը ռուսաց արձակած ռուսներուն շատութեամբ հետ չկրնար համեմատուի :

Սոյն լրագրին տարիլ 7 թուով գրված նամակի մը մէջ հետեւեալ լուրերը կը կարդանք :

«Երբունակ առաջ կ'ըլլանք թէ պէտ ծանրութեամբ դէպի Վաշնէ Սալը, ասանց մեր կրակը թուլանալու : Թշնամեաց կրակը ընդհանրապէս մերկանէ քիչ ուժգին է . այսու ամենայնիւ ատեն ատեն ռուսներն իրենց կրակը կը սաստկացնեն, եւ ձախ կողմէն առնված տեղեկութիւններուն նայելով՝ կը դիտենք, որ երբ աս կողմը թշնամեաց կրակը կը սաստկանայ, ան կողմը շատ կը

